

Inserati se sprejemajo in velja tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice šte. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Voditelj mamon s tovarši.

Zadnje „Novice“ pripovedujejo od bogatega hribovca, ki je žito prodajaje nenavadno dobro mero dal, rekoč: „Lahko to storim, ker žito od beračev kupujem; tudi njih moka mi prav pride, ker z njo naj lepše prešičke odebelim“. Nekaj enacega bi častitim bralcem lahko iz lastne skušnje povedali. Naš kmetovalec ni bil sicer hribovec, pač pa bogatin po „milosti beračev“. Naj naznamo ta prizor.

Dva berača sedeta za mizo in eden pravi: Neža, prinesi mi danes malo slanice, sem nekako lačen. Neža: I kako boš lačen, saj komaj nosiš — dve mavhi polni kruha! Berač: Le prinesi le, saj nočem nič zastoj. Iz mavh bo že tudi kaj odpadlo za tvoje — rilce. Po povžiti slanici, po kateri je Neža pa tudi nekaj za poplakniti prinesla, se je začel pregled mavh. Prav malo, in le naj lepših koscev „pogače“ je bilo za-nj, vse drugo saj štiri petinke je bilo za Nežine rilce (prešičke).

Kakor je razbrzdana poželjivost „znanje časa“, tako tudi leno „postopanje“. Ravno taki mladi postopači, brezumni in predrzni, so postali pravi pestivci vbogega kmeta, tako rekoč „deželna stiska in nadloga“ v naših krajih, kakor kobilice v jutrovih deželah. Nek župnik na Gorenjskem mi je nedavno pripovedoval: „Dostokrat moram po 2 gl. na dan menjati smó za berače; sploh pa mi 1 gl. na dan malo kdaj zadostuje“. Temu župniku je ravno mogoče to storiti; mislite si pa večino župnikov, katerim je le 315 gl. pičila na leto odmerjena plača; mislite si ubogega z državnimi, deželskimi in srenjskimi davki obloženega kmeta!

Res nekaj se mora zgoditi, če ne bodo naše kmetije, podlaga države, druga za drugo konec vzele in kaj potem? Ne pišemo zoper revne, bolehne, stare prosivce: „Revne bote vedno med seboj imeli“, je beseda Kristusova in tisočletna skušnja, ampak zoper leno, zanikrno postopače. Na to opozorujemo posebno naše državne poslance. Se vé, da ne zato, da bi le nekaj stotin žandarjev več dovolili, ampak da se začne s keršansko odgojo otrok v šoli in ljudstva v javnem življenji sploh. Vse kaznovalne še toliko ojstre postave in prepovedi bodo brez tega zastoj. Z verno in keršansko odgojo šolsko-otročjo in javno-ljudstveno bi zginila vsa socijalna prašanja, kakor spomladni sneg pred solncem; brez tega pa se bode, kakor se je vselej, vse postavodajalstvo nezmožno skazalo.

Od kod pa to, bo znabiti kdo mislil? Od tod, ker dandanašnji ne vlada Kristus, ampak mamon, obema služiti, je pa nemogoče. Le pogledjmo, kdo vlada, vodi, ter gospoduje višje kroge? Denar, kapital, dobičkaželjnost brez dela, z besedo mamon. Ne težko delati, „delati v potu svojega obraza“, ampak lahkotno, malo delati, pa mnogo zaslužiti, ter obogateti; živeti razbrzdano po vsi svoji poželjivosti, to je prvo vodilo višjih krogov. Od tod razne denarne podvzetja, od tod barantija z delnicami, srečkami itd., na zadnje polom, obup, samokres, strup ali vrv. Korenina vsega tega je mamon.

V nižjih krogih je isto vodilo: Malo delati, pa mnogo zaslužiti, da bi se zamoglo razbrzdano in samopašno živeti, le se vé da na drugi način, ker je tudi odgoja in premoženje nižjih krogov drugačno, kakor višjih.

Mojster pa je ravno tisti, namreč mamon. Le čudno, da se to ne spozná, ampak z liberalno brezversko šolo še celó podpira.

Samo novejša šola pa tudi ni vsega kriva, ampak celo postavodajalstvo ker vse je nekršansko postalo. Predelati je toraj treba na kršanski podlagi naše družinske, rokodelske obrtniške razmere. Za vzdržanje kmetiškega posestva bo vendar enkrat nekaj vkreniti treba, sicer bo šlo polsogoma vse na boben. Da je dandanašnji toliko beračev in postopačev, sebo marsikdo čudil, kdor le sem ter tje v „Laibacherco“ pogleda ter vidi in čita dan na dan po 20—30 javnih, vradnih dražb, se temu ne bo čudil. Vzemimo jih le po 20 na dan, stori čez leto 7200 prodaj brez nedelj in praznikov. Recimo, da bode jih le polovico prodanih, stori čez leto 3600, tedaj se bo ravno toliko rodovin, po svetu pogalo; v desetih letih toraj 36.000. V dvajsetih letih, od kar liberalizem in nekršansko postavodajalstvo v najlepšem cvetju stoji, 72.000, reci in beri dva in sedemdeset tisoč kmetij prodanih in ravno toliko rodovin pregnanih. Pa recimo, da je številka previsoka in delimo jo z 2, s 5, da celo z 10 nam ostaja še zmirom ogromna štev. 7200 le v naši mali deželici Kranjski s pol milijonom prebivalcev. Zraven tega se je na vsako nekdanjo krčmo in gostilno vsaj deset novih dovolilo. Recimo, da v 300 večih in manjših farah so bile pred počez le po 4 krčme (kar je saj pol premalo), tedaj vkup 1200. Dostavimo ničlo zraven, imamo zdaj 12.009 krčmarjev, ki bi s svojo rodovino vred radi brez dela, pa dobro živeli. Ne bomo dalje naših bralcev s številkami nadleževali, le rečemo: Komur je mar, naj v številke prestavi nekdanjo in zdajno rokodelstvo,

Zakaj Evropa sovražila Rusijo.

Iz ruske „Zarje“.

(Dalje.)

Države so pa le začasne in minljive, tedaj zamore le na tem začasem življenji osnovati zakone njih delovanje, t. j. zakone politike. S tem še ne odobrujem Machiavelizma, a le trdim, da gre vsakemu svoje in da ima vsak razred bitij svoj zakon. Oko za oko, zob za zob, strogo pravo, Bentanovski princip utilitarnosti je zakon vnanje politike, zakon odnošajev držav ene k drugi. Zakon npravnosti v politiki je le misticizem in sentimentalnost, kar smo videli v Sveti zvezi. Princip zdravo razumljene koristi ne zadostuje osnovan npravnosti, a daje kot politični princip dobre rezultate, ker tu je na pravem mestu. V dolgem življenji držav se mnogo večkrat izpolni, in ima zatoraj večjo veljavo vgroza, ki je sankcija principa utilitarnosti: „s kakoršnjo mero se bo merilo, s tako se bo odmerilo“, kakor v zasebnem človeškem življenji, ki ima vsak dovolj sredstev, sile in prekanjenosti, da upa izbežati vgrozi omenjenih besed. (Stavke po-

damo, kakor jih je pisatelj zapisal. Ali če ima in uči razkolništvo take „principe“, mu za-nje res nismo nevošljivi. „Machiavelizma ne odobruje, pač pa „principe utilitarnosti“ (lakomne dobičkarje). „Princip zdrave dobičkarije ne zdostuje npravnosti, a daje dobre rezultate“. Kaj hoče to reči? Ravno toliko, kakor bi tat rekel: Vém, da moja tatvina, ali ropar: Vem da moj rop, ali goljuf: Vem da moja goljufija ne zadostuje npravnosti; ali meni daje vendar dobre rezultate, t. j. mnogo lepega dobička. Ni le tako umovanje, ki je pa žalibog splošno, umovanje zblojene pameti, ki dobrega hudega, resnice od laži nič več ne razloči? Milujemo! (Vredn.)

Delitev Poljskega, kar se tiče Rusije, je bila popolnoma zakonita in pravična (!) izpolnenje dolžnosti do svojih lastnih sinov, in nas bi ne bile smele ovirati sentimentalnost in lažnjivo velikodušje, kar se je žalibog zgodilo v škodo Rusije in Poljskega. V očeh Evrope obstoji prestopljenje delitve Poljskega v tem, da se posrečilo ustanoviti Rusiji sedanje blagostanje. Ko bi tega ne bile, bi zavoljo grmanizacije slovanske narodnosti, —

da si tudi najbolj priljubljene — ne bilo bi toliko plakanja in solz. Germanizacija bi se bila z veseljem sprejela kljub licemerne nasprotovanjs, z veseljem sprejela kakor zmaga civilizacije nad barbarstvom. Mi vemo, da germanizacija tudi zdaj ne straši naših naprednjakov, naj se tudi pojavi v obliki avstrijskega žendarja. Le Francozom bi morda ne bilo po volji, ker bi izgubili pripravno orodje nadlegovati Nemčijo. Poljska inteligencija je pa tudi dobro vedela, da bi Evropa odobrila le odtrganje delov nekdanjega Poljskega od Rusije, a nikakor ne od Prusije in Avstrije, in da nikdar ne prizna dostojanstva Poljakov.

Naj si je vršilo deljenje Poljskega kakor si bode, zdaj je vendar en del pravega Poljskega združen z našo državo, in nas zadeva krivica te delitve v istej meri kakor Avstrijo in Prusijo. Res v našo škodo gospodujemo nad enim pravim delom Poljskega, a mi ga nismo pridobili z zavojevanjem a le po velikodušji, škodljivem za nas, o katerem smo že govorili višje. Ko bi bila Rusija osvobodivši Evropo za zasluge vseh vzela vzhodno Galicijo, in prepustila Poljsko svojej osodi, bi jej nikdo nič ne

nekdajno in zdajno obrtništvo itd. Gotovo bo dobil številke, da se bode vstrašil ter le strmoglav nad njimi in njih odločnimi dokazi (znano je, da številkam se ne dá nič ugovarjati).

Prašamo, kako je mogoče, da bi pri takih razmerah ne bilo število beračev legijon (nebrojno)? Konečno rečemo pri beraštvu in beračenju, kar smo rekli pri obrtništvu, rokodelstvu: Dokler ne bode postavodajalstvo družbinskih razmer na kršanski podlagi uredilo, toliko časa bode leno postopanje in vbočstvo rastlo ter groznejše prihajalo, dokler bode ali po kršanskem postavodajalstvu samo vničeno, ali pa v socialno-demokratizmu države in človeštvo poplavilo in vničilo.

Kdor se hoče tega prepričati, naj v zgodovino človeštva pogleda ter ne rije z brezvernim liberalizmom slepo naprej, kakor krt po zemlji.

Politični pregled.

V Ljubljani 3. februarja.

Avstrijske dežele.

Česki velikoposestniki so izdali volilni oklic, v katerem se bridko pritožujejo nad verolomom nemških tovaršev, ter svoje ljudi nujno vabijo, naj se volitve gotovo udeležijo, ker bo razloček glasov majhen. Nedavno se je pisalo, da bodo celo udje cesarske rodovine udeležili se glasovanja, se ve da v smislu konservativne stranke. V tem slučaju bi bil propad „fakcijske“ opozicije gotov, ker se bodo nemški grajšaki vendar premislili, prej da bodo cesarski rodbini nasprotovali.

Upor Hercegovinski je bolj razširjen, kakor se je mislilo; glavni njegov sedež je neki Bosna, kjer so se začele ustaške čete čedalje številnejše prikazovati. Očitno je, da 8 milijonov ne bo zadostovalo za udušenje upora. Govori se toraj, da bodo **delegacije** dovolile 18 milijonov.

Neki dr. Horn je spisal knjižico, v kateri dokazuje in nasvetuje, da se mora tudi **Ogerska** združiti z Avstrijo, toraj dualizem odpraviti. Misel sicer ni slaba, pa je neizpeljiva, dokler niso vsi drugi narodi razna Madjarov složni; moč Madjarov obstoji v needinosti drugih narodov; dokler se Nemci in Slovani kavsajo, tako dolgo so Madjari varni; ko bi se pa prvi sprijaznili, morali bi se Madjari kmalo ukloniti pod cesarsko črno-rumeno zastavo, duali-

zem bi se lahko odstranil. Smešno je toraj od nemških doktorjev, da pišejo o centralizaciji in o ukrotenji Madjarov, dokler sejejo sovražtvo zoper Slovane. Pri sedajnih mednarodnih razmerah v Avstriji znajo Madjari še dolgo gospodariti; le občni polom bi jih znal na boljše misli obrniti, kar tudi ni nemogoče, ker z njih osebnim in državnim premoženjem gré hitro navzdol.

Med avstrijskimi Nemci se zdaj **moravski** najbolj ustijo. Voda jim je začela v grlo teči. Dežela je namreč do treh četrtin slovenska, in slovanski narod je tam začel čutiti svojo moč. Nemška peščica pa bi rada, da bi vse ostalo pri starem in da bi vedno Nемец ostal gospod, Slovan pa hlapec, kteri naj bi moral samo delati in plačevati, sicer pa tudi v lastnih zadevah nič govoriti ne imel. Ker se pa ti lepi dnevi svojemu koncu bližajo, pričeli so moravski Nemci silno agitacijo ter delajo veliko hrupa. Zdaj so napravili v „nemškem“ (?) Brnu „deutschen Verein“, pri katerem so znani ustavoverni doktorji otrobe vezali in preslavljali „nemštvo.“

Malokteri narod je že toliko malokovalstvo počel s svojo narodnostjo, kakor nemški v poslednjih časih? Oho! baharija postaja že ostudna.

Vnanje države.

Gambetta je moral odstopiti; ter njegovo „veliko ministerstvo“ prav malo — nič postalo; njegova slava je hitro zginila. Sicer kot poslanec ne bo ostal brez upliva, vendar se je le prekmalo pokazalo, da on ni zmožen, vladati velike francoske države. Ko je enkrat zgubil blišč nezmagljivosti, bo težko kedaj še do kake posebne veljave prišel. Njegovi nasledniki v ministerstvu so Freycinet, Say in znani jud Ferry, zaklet sovražnik duhovščine in krščanstva. Tako se na Francoskem v največjem času vedno le slabo godi. Pa tudi kazen ne bo izostala; en udarec je že dobila po denarnem polomu, ki ga je prouzročil Rothschild s tovarši, bojujoč se proti Bontoux-u ker je naredil na tisoče nesrečnih, zgubljenega narodnega premoženja je na tisoče milijonov. Zna pa za Francijo še hujša kazen zadeti, ako ne bo svoje slepote spoznala, in se bo pustila še dalje vladati od prostozidarjev in brezvercev.

Ruski general Skobelev je bojda pri neki napitnici izrazil svoje simpatije za Her-

cegovince in Krivošijance. O tem zdaj pišejo nemški časniki cele pole. Pripovedujejo tudi, da je pri ruskem dvoru slavjanoljubna stranka na krmilu. Drugi listi zopet pišejo, da se Rusija nasproti Avstriji popolnoma pravilno in lojalno obnaša. V kratkem bomo zvedeli, kako stvar stoji.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 1. februarja. (Iz državnega zbora in iz delegacij.) Včerajšnja seja državnega zbora bila je za nas zaradi tega znamenita, ker je minister dr. Pražak odgovoril na interpelacijo Tauffererjevo zaradi slovenskega jezika pri sodnijah. Minister je rekel, da nima samo pravice, ampak tudi dolžnost nadzorovati sodništvo, da Wasserjeva okrožnica ne sega v razsodbo ali judikacijo, ampak da je uraven čin in da je zaradi tega tudi on imel dolžnost sodnijam naznaniti, kakšen pomen ima ta Wasserjeva okrožnica, ker so jo v nekaterih krajih napačno sodili. Tudi je objavil razglas, ki ga je pri tej priliki poslal graški nadsodniji. Odgovor in ta razglas sta ponatisnjena danes v „Vaterlandu“, in ga po njem poslovenite za „Slovenca“. Vojni minister je tudi odgovoril na interpelacijo Vitežičevo, gledé Abendrothovega dolga voznikom isterskim. Izmed obravnave je bila važna razprava o novem hišnem davku, ki ga je gospodska zbornica v nekaterih rečeh spremenila. Premembe so zlasti hude za Tirolce, ki so si toraj prizadevali, da bi jim zbornica dovolila prejšnja polajšanja, pa večina je sprejela s 154 glasovi proti 120 postavo tako, kakor jo je preuredila gospodska zbornica. Tudi je bila potrjena volitev Goriškega poslance grofa Coroninija. Na koncu seje naznanil je dr. Smolka, da bo prihodnja seja še le 8. februarja, ker bodo v petek in soboto zborovale delegacije in se bode tudi v dvorani nekaj popravljalo, in bode mojster potreboval za te poprave kakih 5 dni. Nemški pemski poslanec Tausche je na to prav ponosno vstal in predsednika prosil, naj objavi, da levičarji niso krivi, ako toliko časa ne bo seje, ker so česki listi trdili, da se bodo te poprave godile vsled nasveta levičarjev. G. predsednik pa mu je odgovoril, da so res levičarji zahtevali to, in sicer Lenc pa Plener.

Splešni smeh bil je odgovor na nespa-

mogel očitati. Rusija bi bila dobila nemnogo manj po obsegu, nemnogo manj po številu prebivalcev, a mnogo več po notranji vrednosti pridobljenega, povečala bi bila ta število svojih podložnih z mesto sovražnim poljskim elementom, jej udanimi ruskimi podložni. Kaj je zapeljalo carja Aleksandra, da je opustil pravo korist?

Nikakor ne želja po zavojevanji, a le želja vresničiti svoje mladenške sanje, ustanoviti poljsko narodnost, in tako poravnati krivico, ki jo je po njegovih nazorih naredila njegova velika babica. Da je bilo tako, kaže to, da so sami Poljaki o tem ravno tako mislili. Ko so začele se temu protiviti Rusiji sovražne evropske države, je poslal ruski car v Varšavo velikega kneza Konstantina pozivljati Poljake k orožji v brambo svoje narodne neodvisnosti. Evropa je v tem le vidila rusko zvijačo, — da hoče le pod predlogom ustanovitvenjo Poljskega odtrgati Avstriji in Prusiji njene poljske dele. Zato je bila Evropa brž pripravljena priznati popolno vtelesenje Poljskega Rusiji, a nikakor ne samostojno eksis-

tenca Poljskega kraljestva v dinastičneje zvezi z Rusijo, in je v to še le privolila, ki je Prus Gardenberg, ki je dobro poznal ruska in poljske razmere, razjasnil, da Rusija le sebi škodo želi. Ko bi bila Rusija poddrževala poljske nade na združenje Galicije in Poznaanskega s Poljskim, bi ne bilo ustaje 1830. l., ker notranjih povodov ustaji ni bilo. Poljakom je bila dana z ustavo večja svoboda, kakor je bila takrat v največjih evropskih državah.

Doba od 1815.—1830. l., ko je Poljska imela svojo vlado, svojo ustavo, lastno vojno — je bila brez dvombe ena najsrečnejših v materialnih obzirih. Povod ustaji je bila le nejevolja Poljakov, da se niso vresničile njih nade na ustanovitvenje poljskega kraljestva v prejšnjem obsegu, da Rusija ni dovolj podpirala poljščenja v zapadnih gubernijah, ravno tako 1830 kakor 1863 l. Tu se vidi kakšni cilji so vodili Rusijo na dunajskem kongresu, da je vzela Poljsko.

Na jugozapadnem voglu Rusije leži Besarabija, ki je nedavno pridobljena. To je kristjansko prebivalstvo bilo iztrgano iz rok divjih

Turkov, in je z veseljem pozdravilo svoje združenje z Rusijo, kakor svoje osvobodjenje. Če je pa tu bilo zavojevanje, je Car tudi osvobodivši Inde iz babilonske sužnosti jih zavojeval. Pa o tem ni treba govoriti.

Vse ruske stepe so tudi odtrgane od Turčije. Te stepe pripadajo ruskej ravnini. Že zdavnih časov, že začasa Svetoslava so se tu vojevali s ordnami kočevnikov z začetka ruski knezi pozneje kozaske občine in ruski carji. Potem se je tu sem raztegnila turška oblast, ki je podpirala in varovala razna ropanja. Ravno to se more reči o krimskem polotoku, ki ni nikdar pripadel Rusiji, a bil zavetje roparjem in sovražnikom vsacega reda, ki so od ted napadali, ropali požigali rusko zemljo notri do Moskve. Ali se more govoriti, da je tu bilo zasvojevana država, narodnost ograbljena samostojnosti. Kaka država? kaka narodnost? Če sem imenoval vsako narodnost narodni uboj, se je tu zvršil uboj dovoljen po božjih in človeških zakonih, zvršen za-
brambo, neobhodno potrebno, in zvršivši zasluženo kazen. (Dalje prih.)

metno zahtevanje Tauschetovo. Sicer pa poslanci ne praznujejo; odseki imajo vsaki dan seje, zlasti pa obrtniški odsek, da pretrese predlog, ki ga je izdelal grof Belcredi. Levičarjem silno smrdi, da zahteva dokaj zmožnosti, in da svetuje obligatorične zadruga. Ker drugače ne morejo nagajati, so pa precej v prvi seji stavili predlog, naj se odloži posvetovanje, dokler bode sedaj bolehanemu kupčijskemu ministru mogoče k sejam priti. Danes so ta nasvet ponavljali glede notranjega ministra, pa večina je obakrat ta nasveta zavrgla. Danes so čas trčili in prazno slamo mlatili skozi 4 ure trije levičarji, in večina jih je morala poslušati, dasi je to že sto in stokrat slišala. V petek bo zopet seja in splošnja obravnava menda tudi sklenjena. Delegacijski budgetni odsek je imel danes sejo ter je enoglasno sklenil vladi dovoliti 8 milijonov gl., ki jih potrebuje za zadušenje vstaje na jugu. Minister je rekel, da se bodo zopet sklicale delegacije, ako bi ti milijoni ne zadostevali in bi bilo treba novih denarjev. Tudi odsek ogerske delegacije je sklenil sprejeti vladni predlog.

Z Dunaja, 2. februarja. (Varčna komisija) je sestavljena. Današnja „Wiener Zeitung“ razglasa imena dotičnih udov, ki so jih cesar po nasvetu njenega načelnika, grofa Hohenwarta, imenovali. Ti udje so dvojni, namreč stalni in začasni. Stalni so ti-le Babič, penzionirani predsednik deželne sodnije, grof Richard Belcredi, predsednik upravne sodnije, državni poslanec grof Henrik Clam-Martinic, bivši naučni minister Jireček, baron Kaiser, penzionirani sekcijski načelnik, pa vitez Lucam, bivši guverner narodne banke; začasni udje pa so: Grof Karl Chorinsky, deželni glavar Solnograjski, grof Fr. Coronini, državni poslanec goriški, pa Oton Hausner, državni poslanec gališki.

Iz Arlice k koncu prosinca. († Jan. Miklavc.) Zopet je ugasnilo človeško življenje, zopet se zagrnila gomila s prstjo, ki je odprla svoje oči, da je sprejela vanj enega z med zemljanov, ter pomnožila svoj svet z novim grobom, okrog katerega zaostali turobno pohajamo.

Rodil se je meseca avgusta l. 1843 na Arlici, kjer je obiskoval najpopreje ljudsko šolo v Ribnici, v kateri je z dolgo brezovko strogo vladaril že umrli učitelj g. And. Novak. Že tu je javljal posebno nadarjenost, a vendar je izvršivši šolo služboval nekaj časa za pastirja, šel se pozneje učiti kovaštva in opustivši to, se podal še ves mlad k tesarjem, v tem ko je naposled začutil v sebi poklic za učiteljski stan, za katerega se je jel za pripravnišnico potrebnih predmetov v svojem sedemnajstem letu s pomočjo mlajšega šolnika g. Pintarja učiti. Daljne študije je nadaljeval v Mariboru, pa še pred izpitom (preskušnjo) bil potrjen k vojakom, ter se je tudi vdeležil nesrečne prusko avstrijske vojske l. 1866 iz katere se je močno ranjen domú povrnil. Ozdravivši polagoma je preстал skušnjo zrelosti, ter kmalo na to nastopil učiteljsko službo v Celji, katerega mesta odslej ni več zapustil. Pisatelj teh vrstic se še živo spominja ónega časa, ko je kot brezskrbno dete bival v družbi mladih rodoljubov, med katerimi se ni pogrešal Janez, kjer so potem zbrani pri sviranji na gosli donele mične slovenske in nemške pesmi, posebno navdušeno pa Potočnikova: „Kdor ima srce“ in druge. Bili so sicer takrat časi, da je kakih pet ali šestero mladih ljudi reprezentovalo vso narodno zavedno občinstvo našega okraja, pa življenje in zibanje tega

občinstva je še za sedaj posneme vredno. Spominja se na dalje tudi, kakó je pri ločitvi više imenovanega sprejel v dar malo kujičico, katero pa je v kratkem zgubil iskal in stikal povsodi, kjer smo hranili svoje igrače, pa lahko da ne zató, ker je bila sama nekake vrednosti, marveč dosti več zarad zgube podaritelja.

In res od tega časa smo živeli ločeni vsaki za-se, dasi tudi pismeno občevanje ni po vsem prenehalo. Vendar pa poslednje pismo na v l. 1874 zbolelo mamico z blezo tole vsebino: „Ljuba Mati! Zvedel sem da ste zboleli, kar me je močno v srce zbadlo. Rad bi šel Vas obiskat, pa žal, okolščine tega ne pusté, ker sem na svoj poklic navezan. Toraj dovolite, da se v duhu k Vam podam, pred Vas na kolena padem in Vas prosim za Vaš blagoslov.“ To pismo ni našlo ljubljene mamice več pri življenji, dasi tudi vkjub temu njen blagoslov ni bil prikraten svojemu ljubljencu, ker je ja že itak navada, da radi gorkejša ljubimo to, kar nimamo vedno pred seboj. Medsobno občenje je začelo biti odslej še bolj pretirano, in vzroki so tičali blezo s tem, da se tú priprostost in domoljubje ni lahko vjemalo z novimi tam navadnimi običaji in vsaj navidezno mlačnostjo, ker za vnetega domoljuba ni smatral tú Ivana nihče. Vendar pa je v lanjskih počitnicah nenadoma obiskal svoj rojstni dom, ter ob tej priliki tudi izrekel namero, da meni bodoče t. j. letošnje počitnice prebiti sè vso rodbino tukaj v Ribnici v okrepilo svojega zdravja. Toda človek obrača in Bog obrne; telegraf nam donese žalostno vest, da je mož blagega spomina nagle smrti preminil in da se tu ne bomo več videli. Bog daj, da bi se tamkej. Naj v miru počiva!

Domače novice.

V Ljubljani, 4. februarja.

(Občni zbor „Marijine bratovščine“) je med drugim tudi sklenil, kar smo zadnjič pozabili omeniti, da se ima prihodnje leto slovesno praznovati 125letnica obstanka tega društva.

(Vabilo k Vodnikovim svečanostim), katero priredi čitalnica v Rudolfovem 5. svečana t. l. z govorom, petjem in sijajnim plesom. Vstopnina za posamezno osebo 50 kr. za rodbino 1 gl. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vabilo velja za vstopnino.

(Narodni dom.) Prihodnjo nedeljo, 5. febr. bo osnovalni odbor za zidanje „narodnega doma“ ob 10. uri v čitalnici imel sejo ter se volil stalni odbor za daljno vodstvo. — Dostojno poslopje, „narodni dom“, kot zbirališče Slovencev v Ljubljani ustanoviti je že starodavna želja vseh rodoljubov. Že pred nekako 20 leti se je mnogo o tem govorilo ter tudi že podpise nabiralo. Reč je bila zastala zaradi znanih vzrokov in zadržkov; ali iskra vendar ni popolno ugasnila, tem več šetlela v mnogo srcih, če ravno na tihem in na skrivnem kakor pod pepelom. Začela se je zopet bolj žareti; bode li zdaj srca v nemala, dokler nam „narodni dom“ iz zemlje v prijetno, za Slovence domače stanovanje priraste? Ne vemo — Bog vé! Česar se bojimo, je naš nesrečni razdvoj — sebično strankarstvo. Namen: lastnino in polovico dohodkov po dovršenem poplačanju stroškov „Slov. Matic.“ izročiti, je lep in vse hvale vreden; le dosegel se bode težko drugače, kakor vzajemno „z združenimi močmi“.

(Slovensko slovstvo.) Knjigarna Giontinijeva je izdala štiri nove knjižice za ljudstvo, namreč: 1. „Pod turškim jarmom“, povest iz vojske Grkov zoper Turke v prejšnjem stoletju;

2. „Eno leto med Indijanci“, povest iz Amerike; 3. „Črni bratje“, romantična povest iz Italije; 4. „Zbirka ženitovanjskih pisem“. Vse te bukvice, ki bodo naše ljudstvo gotovo kratkočasile, pisane so v gladkem, lahko umljivem jeziku; prve tri so bolj za kratek čas, poslednja bo služila v poduk takim, ki ne zasjo v pisnih prav besede postaviti. Za dodatek ima ta poslednja knjiga celo vrsto deloma še neatisnjenih pesem. Znana Giontinijeva bukvarna je le hvale vredna, da slovensko literaturo podpira in nam knjige zaklada.

(Narodnih delavcev ples) v čitalnici je bil zadnje nedelje dobro obiskan. Prišlo je več odličnih gostov. Ker „kri ni voda“, smo tudi mi vedno povdarjali, da delavski stan ne sme svoji domovini in svojemu narodu nezvest postati. Kakor se mojstri skor brez izjeme zbirajo okoli matere Slovenije, ob enem pa tudi obrtniškega stanu napredka ne spusté iz oči, tako upamo, da se bodo tudi pomočniki oklenili svojega doma, ki jim kruh daje in še za prihodnje ožeta, in da bodo slovo dali onim „mednarodnim“ ščubarjem, ki jim hočejo iz srca iztrgati vero in domoljubje.

(Potres.) Na St. Urški gori smo čutili 31. jan., pet minut čez pet, lahek potres zemlje — kaki dve sekundi?

(Za „sokolovo“ maškerado), ki bo pustni torek v čitalnici, so delajo že velike priprave; kakor kaže, bo letošnja maškerada vse prejšnje prekosila. Po želji, izraženi na občnem zboru „Sokola“, se bo letos skrbelo za več šaljivih mask.

(Vabilo.) Šišenska čitalnica vabi na veliko besedo v Val. Vodnikov spimin, ki bode v nedeljo, 5. febr. v prostorih Kozlerjeve pivarne. Začetek bode o pol 7. uri zvečer; za vstop 50 kr., društveniki so prosti.

(Slovensko gledališče.) V četrtek smo videli v našem gledališču krasno igro „Deborah“, ki jo je po Mosenthalu poslovenil F. Cegnar. Reči smemo, da se v tej sezoni slovenski ni še tako lepo igralo, kakor ta večer. Posebno velik uspeh je dosegla gospica G. Nigrinova kot „Deborah“. Videli smo v tej nalogi nepozabljivo našo ranjko umetnico C. Podkrajškovo, mislili smo, da tako „Deborah“ nobena več ne bo predstavila; no, gospica G. Nigrinova je Podkrajškovo skoraj dosegla, ter tudi žela burno, večkratno pohvalo občinstva. S tem večerom si je brez dvoma priborila prvo mesto med našimi sedajnimi igralkami. Srečen večer je imel tudi g. Danilo, ki se mora tu na drugem mestu imenovati; ta večer je dovršeno igral. Tudi gospica M. Nigrinova je prav mično in nježno izvršila svojo naivno nalogo, ter je vredna vse pohvale. Ravno tako je g. Pevec kot „župan“ vnovič dokazal svoj poseben talent za naloge resnih možakov in hišnih gospodarjev. G. Sršen je imel ta večer nehvaležno nalogo; sicer se pa naloga intriganta občinstvu težko prikupi, če bi bila še tako dobro igrana. Omeniti se mora še g. Zbiljan, ki je starega Abrahama prav dobro predstavil; gospa Gutnikova pa je kot „stara Liza“ popolnem zadostila. Nasprotno pa je bil ensemble precej pomanjkljiv; treba bo več vaje za menj izurjene igralce. Sploh pa se mora reči, da je bila predstava izvrstna, glavne naloge v dobrih rokah. Le tako naprej!

Razne reči.

† Preč. gosp. Antona Jugovica, župnika Barovniškega — ni več! V torek, 31. t. m., je izdihnil ter izročil svojo dušo Bogu.

V petek so ga spremljevali z žalostnim srcem duhovni gospodje in ljudstvo k zadnjemu počitku, ki so ga pred pol letom s tolikim veseljem kot zlatomašnika v cerkev spremljevali.

Ranjki g. Jugovic je bil res mož po volji božji. Vedno vesel in šaljiv; vedno pripravljen bližnjemu dobro storiti, če je le mogel in če ni mogel, saj dobro svetovati; vedno je bil svoji čedi zvest pastir, ter je marsikaj storil, kar bi bil zaradi bolehnosti ali drugih vzrokov lahko opustil. Kako ga je daljno in bližnje občinstvo spoštovalo je pričal dan njegove zlatemaše in zdaj dan njegovega pokopa.

Njegova blagodušnost in gostoljubnost, kakor neutrudljiva skrb za svoje ovčice je storila, da so ga njegovi duhovni bratje šaljivo le „apostelna“ imenovali.

Dokler je mogel, se je tudi za kmetijstvo prav posebno zanimal; navadno smo ga videli pri občinih zborih kmetijske družbe. Kaj lepo je obsadil farovski vrt s sadnim drevjem, zasadil celo na bližnji griček vinsko trto. Kako se bode vinograd sponašal, se bode še le videlo, kaže pa dovelj umnega kmetovalca.

Zlasti mu je bilo pri srci ljubo čebelarstvo. Kadar je čas imel, ga ni bilo treba drugod iskati, kakor pri čebelnjaku. Umel je pa tudi čebelarstvo, kakor malo kdo. Kupoval si je drage knjige ter jih pazljivo prebiral. Komaj se je jelo razširjati umno čebelarstvo s premakljivim satovjem, se je tudi tega poprijel ter si omislil marsiktero novo orodje. Takoj o začetku osnovanega čebelarskega društva je bil izvoljen za odbornika in je ostal do smrti. Da je bil vselej pri občnem zboru, se tako vé; pa tudi pri večkratnih odborovih sejah čez leto njega ni nikoli manjkalo, dasiravno je dalječ imel, trud in stroške zraven. Novih udov je čebel. društvu on naj več pridobil, naj bi ga drugi le nekoliko posnemali, bi s čebelarstvom in čebel. društvom vse boljše stalo. Nam, kakor vsem znancem ostane nepozabljiv. Naj blagi mož v miru počiva!

— *Abläss-Brevier oder vollständiges Abläss- und Andachtsbuch, von P. Bonifacius Schneider, München 1881.* Veliki in obširni so zakladi sv. Cerkve, iz katerih se vsak dan in mnogotero more zajemati in pomagati dušam v vicah, z odpustki namreč. Pa nekaj ti odpustki niso bili znani, nekaj pa so po zadevnih bukvah tako raztreseni, da jih je le težko o pravem času najti. Tukaj pa so vsi odpustki kakor v podobi besednjaka sestavljeni po novih praznikih in posebnih prilikah celega leta, ter je le treba razdelitev in vravnava bukev razumeti, kar se doseže z malim trudom, in potem se vsak lahko v veliko dušno korist za se in za druge te knjige poslužuje. Cena 80 kr. lepo vezane vse v usnji 1 gl. 50 kr.

— *Knjigoslovje slovansko.* Kakor izdaja v Pragi vrli knjigokupec Fr. Urbanek svoj „Vestnik bibliografický“, v katerem se naznanjajo knjige českoslovanske, iz družih slovanskih in neslovanskih jezikov prevodi v češčino, in njihove razsodbe v katerem že jeziku; tako je jela tudi knjižara Lav. Hartmana v Zagrebu izdajati svoj „Književni vestnik“, v katerem se naznanjajo novosti hrvatske, arbske, slovenske in njemačke itd., izdanja Jugoslovenske akademije itd. Knjižara ta prosi, naj mu pisatelji ali založniki slovanskih knjig pošiljajo v ta namen svoje knjige, ali naj jej vsaj po dopisnici zaznamujejo, ktere knjige, kje in po čem se dobivajo, in hoče jih priobčevati. To je velik napredek. Dasi tudi prvi mesečniki niso popolnoma, imajo mnogo napak in pomanjkljivosti, vendar je vse hvale vredno to početje, in zasluži, da je tudi Slo-

venci podpirajo. Matica Slovenska priobčuje vsako leto „Bibliografijo Slovensko“ v svojem Letopisu; po njej naj bi jo posnemali in drugi rodovi Slovanski. Slišati je, da hoče nekaj te bibliografije svoje in posebej poslati knjigarjem slovanskim. Tudi bodi opomnjeno, da je v prvi vrsti „Akademiji Jugoslovenski“ in „Univerzi v Zagrebu“ naloga, da se vstanovi vzhav v Zagrebu vseslovenska knjigarna pri kateri bi se dobivale po poštenu ne pretirani ceni knjige vseh rodov slovanskih, torej ruske, poljske, česke itd. To doseči ni marveč mogoče, marveč dolžnost, da se pospešuje slovanska veda in umetnija. Omenjeni vestniki se prejemaajo vže v naši „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani, ktera rada naroča ondi naznanjene knjige.

— *Vinorejska šola v Mariboru* je štela lansko leto 33 učencev. Štela bi jih še več, ko bi dežela dala več štipendij za učence. Za nemško šolo v Grottenhofu je štajarski deželni zbor dovolil 25 štipendij, za mariborsko vinorejsko šolo pa le 11. Čudno!

— *Vojaštvo.* Avstrija ima 800 000 rednih vojakov. Po zadnjem ljudskem številjenji mora naša polovica postaviti 468 586 mož, Ogerska pa 331 414 mož. Naša polovica bo dajala vsako leto 61.700 novincev, Ogerska pa 43 000.

— *Bolnišnica usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroškem*, ki se imenuje po kronprincu Rudolifu, je imela lansko leto 606 bolnikov v oskrbovanji. Med temi jih je bilo 488 ozdravljenih, 36 se je zdravje zboljšalo, 10 je bilo neozdravljivih, 34 jih je umrlo. — Bolnikom je streglo 10 bratov, med njimi tudi prvi zdravnik bolnišnice, en lekar, en duhovnik.

— *Veliko- in malodušnost kje si?* Pred nekaj leti so se bili staro- in mladočeski plemenitaži tako porazumeli, da voli v državni zbor vsaka stranko polovica poslancev. Spraznjeno je bilo naj pred mesto liberalnega poslanca in konservativci so volitev naslednika prepustili liberalni stranki. Letos je bil konservativni grof Thun poklican v zgornjo zbornico. Vsakdo je pričakoval, da bodo liberalni plemenitaži ravno tako storili ter volitev prepustili konservativcem. O kaj še! Postavili so svojega kandidata in povsod agitirajo za-nj. Navk: Kdor bi liberalcem pripisoval velikodušnost ali doslednost, bi se pač motil. Navadni ali plemeniti, nemški ali slovenski liberalci, vsi so si podobni ter drug drugzega vredni.

— † *V Mariboru* je umrl po dolgi in hudi bolezni v 55. letu starosti kanonik in ravnatelj kn. šk. semenišča, prečast. gosp. Martin Kovačič, 1. febr., ter bil 3. febr. pokopan.

— *Kako sodi štirsko-šmarska sodnija o slov. uradovanju.* Kaže sledeči „Erlaß“: „Z. 180. An das löbl. Gemeindeamt Süssenheim. Bezugnehmend auf die Zuschrift vom 2. Jänner dieses Jahres. Z. 7, mit welchem dem gefertigten Bezirksgerichte mitgetheilt wurde, dass sich das Gemeindevorsteherung bedeutet, dass das Bezirksgericht diesen Beschluss zur Kenntniss genommen habe, dass sich desselbe jedoch bezüglich des Gebrauches der slovenischen Sprache nach den diesfalls bestehenden Gesetzen und Verordnungen (?) benehmen, und der Verweigerung der Annahme von gerichtlichen Erledigungen seitens des Gemeindeamtes mit Anwendung der ihm zu Gebote stehenden gesetzlichen Mitteln zu begegnen wissen werde. K. k. Bezirksgericht St. Marein 10. Jänner 1882“.

— *Naznanilo in poročilo*, da hoče prositi, ali celó, da je že minister Dunajevski

za odpust prosil in da ima na njegovo mesto stopiti, sekcijski predstojnik Distler ali celó sloveči baron Chertek, se do zdaj ni potrdilo ter skazalo le kot prazna domišljija liberalnih nasprotnikov ministra. Minister kar noče biti ponižni sluga nekterih časopisov, n. pr. „D. Ztg.“, „W. Allgemeine“ in tovaršic.

— *Na Hrvaškem* napejajo nekateri luterani iz velike Nemčije vse moči, da bi tudi Hrvate ponemčevali; dokazano je, da dobivajo denarno pomoč iz Nemčije, pa tudi od svojih privržencev na Hrvaškem samim. Naj Hrvatje za časa gleda, da se tako počenjanje zatre, da ne postane hidra, kateri zrastó tri glave, ako se jej odseka ena. Dobro bi bilo, ako bi „Edinost“ več o tem spregovorila, zlasti o dokazani denarni pomoči iz Nemčije.

— *Bog daj norcem pamet, molí „Edinost“* o poročilu, da so ljudje o smrti mil. škofa Dobrile 28.000 gl. v malo loterijo znesli, in vendar niti „terne“, niti „ambe“ zadeli, ker ni prišla nobena r. škofa zadevajoča številka. Res je žalostno opazovati, kako dostikrat naj revniše ljudstvo svoje s trudom prislužene krajcarje namest za potrebno hrano, za bedaste sanjarije v malo loterijo znaša in izdaja. Kdaj bode že vlada vendar spregledála ter vničila malo loterijo? Res ima nekaj dobička od tega; ji pa li zamore v pravi dobiček, v državno korist in blagoslov biti, kar po krvavih žulih pridobljenega iz stradajočega ljudstva izžme? Dvomimo. Res je stava v loterijo prostovoljna; ali strast je slepa in slepega v jamo pahnuti, ni nikoli pravno.

Izkaz

velikodušnih darov in doneskov društvu zidanja nove cerkve Jezusovega Serca v Ljubljani do konec septembra 1881.

(Dalje.)

Po č. g. Jurju König-u v Cerkljah: Marj. Jenko 52 s., Anton Flegar, Marija, Hacin, Janez Petrič, Jožef in Martin Šimenec, Martin Sink, Marjana Ude, Polona in Urša Zupan, vsaka po 52 s.; 6 oseb po 10 s.; dve osebi po 20 s., 3 osebe 1 gl. 40 s., Ana Stirn 1 gl.; Marjeta Purgar 52 s., Franciska, Helena, Jera in Marija Tomažič, Jera Kovač in Marjana Kvas, vsaka po 1 gl.; Janez in Marjana Močnik po 52 s.; neimen. 1 gl., vse iz Zaloga; Marija Šimenec in Marjana Čimžar po 52 s., dve osebi 95 s., dve osebi 80 s.; Marj. Purgar, Marija Zorman, Marija Keržič, Jernej Purgar, Marija Repnjek in Marjana Kočar, po 52 s.; Marija Kimovec 50 s.; Marjeta Kimovec 1 gl., Marija Knež, Marjana in Marija Kvas po 52 s.; Franciska Zaverl 1 gl., vse iz Zaloga; Marjana Zaverl iz Zaloga 1 gl., dve osebi 50 s.; Marija Preša 1 gl.; Marija Lah 52 s., Marija Zorman 1 gl.; 6 oseb 90 s., 3 osebe 95 s.

Po č. g. Smrekarju: Ana Pustoverh 10 gl.; za eno leto: Ana Rupnik 1 gl., Marija in Alojzja Rupnik po 56 s., Marjana Nartnik 56 s., J. N. Rant 1 gl., neimen. 50 s., Katarina Rihar 52 s., N. Setničar 52 s. in Marija Kos 1 gl.

Po neimenovanem: po pošti iz Polhovega Gradca 2 gl. 30 s., Terezija Pebloj 1 gl., duhovnija v Dvoru 5 gl., 10 s.; Keršičnik (Zwang) 1 gl. 40 s., Ambrožič 55 s., 10 oseb 1 gl. 97 s., Ana in Marijana Keronina po 1 gl., Marija Benediško 53 s., Ana Pustoverh za eno leto 1 gl.; France Skalov 1 gl., Ruhotova 1 gl., družina Špinova v Dvoru 3 gl., cerkovnik v Dvoru 1 gl. 25 s., Ana Maloverb 60 s., srenja Wurzen 9 gl. 40 s.; Janez Smrekar 1 gl. 55 s.; Polona Žagar 1 gl. (Dalje prih.)

Oznanilo.

Služba **organista in cerkovnika** je izpraznena v Zgornjem Tuhinju pri Kamniku. Prosilci naj se oglašajo pri župništvu v Zgornjem Tuhinju do srede meseca svečana pismeno ali ustmeno.

V Ptujtu v založbi g. Blanke-ta je ravno kar na svitlo prišla predelana knjiga

Marija, žalostna mati,

to je

požnost za češčenje Marije sedem žalost.

Knjiga je prav pripravna za postni čas. Veljé nevezana 30 kr.; lepo, vsa v usnji vezana 90 kr.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.